

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه عالی دفاع ملی

اقتصاد مقاومتی

ضرورت‌ها، نقشه راه و زمینه‌های اجرا

الهمراد سیف

(عضو هیئت علمی دانشگاه جامع امام حسین علیه السلام)

تهران - ۱۳۹۵

سرشناسه: سیف، اله مراد،

عنوان و نام پدیدآور: اقتصاد مقاومتی ضرورت‌ها، نقشه‌راه و زمینه‌های اجرا، اله مراد سیف

ناشر: دانشگاه عالی دفاع ملی، انتشارات، تهران، ۱۳۹۵

مشخصات ظاهری: ۳۷۴ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۰۴۷۸-۴-۰

شناسه افزوده: دانشگاه عالی دفاع ملی. انتشارات

شناسنامه

اثر: اقتصاد مقاومتی ضرورت‌ها، نقشه‌راه و زمینه‌های اجرا

تهیه کننده: اله مراد سیف

ویراستار ادبی: امیرحسین الهامی

طراح جلد و صفحه‌آرایی: مجید کاظمی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۰۴۷۸-۴-۰

قیمت: ۲۳۰۰۰ ریال

نوبت و سال چاپ: نوبت اول، ۱۳۹۵

شمارگان: ۵۰۰ جلد

ناشر: انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

نشانی: تهران، ضلع شمالی بزرگراه شهید بابایی، بعد از اتوبان هنگام، دانشگاه عالی دفاع ملی

تلفن: ۲۲۹۷۰۳۴۳ دورنگار: ۲۲۹۷۰۳۲۳ آدرس پست الکترونیکی: info@sndu.ac.ir

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب برای دانشگاه عالی دفاع ملی محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۷.....	سخن ناشر.....
۱۹.....	پیشگفتار.....
۲۱.....	مقدمه.....
۲۵.....	بخش اول - آسیب‌ها و تحریم.....
۲۵.....	گفتار اول: آسیب‌های داخلی: ریشه چالش‌ها.....
۲۵.....	۱- ضربه‌پذیری اقتصادی و شاخص‌ها.....
۲۵.....	۲- شاخص‌های منتخب.....
۲۵.....	الف- شاخص‌های مالی.....
۲۵.....	۱) نسبت بدهی دولت / تولید ناخالص داخلی.....
۲۶.....	۲) سهم نفت در بودجه دولت.....
۲۷.....	۳) نسبت بازپرداخت اوراق بدهی خارجی به صادرات.....
۲۸.....	۴) نسبت قیمت سهام به سرمایه بها.....
۲۹.....	۵) فرار سرمایه و ورود سرمایه خارجی.....
۳۰.....	۶) نرخ پس‌انداز و سرمایه‌گذاری.....
۳۱.....	۷) تراز مالی سازمان تأمین اجتماعی.....
۳۱.....	ب- شاخص‌های پولی.....
۳۱.....	۱) نسبت چک‌های برگشت‌خورده به چک‌های مبادله شده.....
۳۱.....	۲) سهم مطالبات معوق بانکی در تسهیلات اعطایی.....
۳۱.....	۳) نرخ واقعی بهره (نرخ بهره منهای نرخ تورم انتظاری).....
۳۲.....	۴) شاخص نرخ واقعی ارز (نرخ اسمی ارز ضربدر نسبت قیمت‌های خارجی به داخلی).....
۳۳.....	۵) رشد نقدینگی و تولید.....
۳۴.....	ج- شاخص‌های تجاری.....
۳۴.....	۱) درجه تمرکز کشوری.....
۳۴.....	۲) درجه تمرکز کالایی.....
۳۵.....	۳) ضریب کفایت ذخایر ارزی.....
۳۶.....	۴) اتکا تولید به حمایت‌های تجاری.....
۳۶.....	۵) روند تضعیف رابطه مبادله.....

- ۳۷..... (۶) درجه رقابت‌پذیری
- ۳۸..... (۷) نسبت صادرات غیرنفتی به واردات
- ۳۸..... د - شاخص‌های توسعه‌ای
- ۳۸..... (۱) خروج نیروی انسانی متخصص (فرار مغزها)
- ۳۹..... (۲) آمایش سرزمینی
- ۴۰..... (۳) حکمرانی خوب و سرمایه اجتماعی
- ۴۰..... (۵) توسعه پایدار
- ۴۱..... (۶) توزیع متعادل درآمدها
- ۴۲..... (۷) حلالیت و نوآوری
- ۴۳..... (۸) قدرت نظامی
- ۴۴..... (۹) اقتصاد شش‌بخشی
- ۴۶..... هـ - نتیجه‌گیری
- ۴۷..... ۳- کالبدشکافی مسائل رشد اقتصادی
- ۴۷..... الف- شرایط موجود فضای نوآوری
- ۴۸..... ب- شرایط فنی و فناوری تولید
- ۴۹..... ج- شرایط موجود رقابت‌پذیری تولید
- ۴۹..... د- شرایط اقتصاد دانش‌بنیان
- ۵۰..... هـ- شرایط بهره‌وری عوامل تولید
- ۵۱..... و- شرایط نهاد بازار و بخش خصوصی
- ۵۳..... ز- شرایط نهاد دولت و بخش عمومی
- ۵۴..... ح- شرایط بازارهای پولی و مالی
- ۵۵..... ۴- کالبدشکافی مسائل ثبات و امنیت اقتصادی
- ۵۵..... الف- شرایط نقدینگی و تورم
- ۵۷..... ب- شرایط بودجه عمومی و انضباط مالی دولت
- ۵۸..... ج- شرایط امنیت سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران
- ۵۹..... د- شرایط ثبات سیاست‌گذاری اقتصادی کشور
- ۶۰..... ۵- کالبدشکافی مسائل عدالت اقتصادی
- ۶۰..... الف- شرایط اقتصاد غیررسمی و قاچاق
- ۶۱..... ب- شرایط رانت و رانت‌جویی

- ج- شرایط تأمین اجتماعی ۶۳
- د- شرایط مفاسد مالی و اقتصادی ۶۴
- هـ- شرایط عدالت مالیاتی ۶۴
- و- پارانه‌ها ۶۵
- ز- شرایط دهک‌های درآمدی ۶۶
- ۶- کالبدشکافی مسائل تاب‌آوری اقتصادی ۶۷
- الف- شرایط هماهنگی سیاسی دولت و مجلس ۶۷
- ب- شرایط وابستگی اقتصادی کشور به نفت ۶۷
- ج- وابستگی رده‌های عمومی به نفت ۶۷
- د- وابستگی الگوی مصرف به خارج ۶۹
- ح- وابستگی تولید به خارج ۷۰
- و- مدیریت واردات ۷۰
- گفتار دوم: تحریم، حربه اقتصاد ۷۲
- تحریم اقتصادی ۷۲
- ۱- کانال‌های اثرگذاری تحریم بر رشد اقتصادی ۷۳
- الف- تحریم نفت ۷۶
- ب- تحریم خدمات مالی و بازرگانی ۷۸
- ج- تحریم بخش‌های صنعتی ۷۹
- ۲- تکانه‌های تورمی تحریم در ایران ۸۰
- الف- معرفی ابعاد اقتصادی تحریم‌های اخیر علیه ایران ۸۱
- ۳- سازوکارهای اثرگذاری تحریم بر تورم در اقتصاد ایران (ارائه چارچوب مفهومی) ۸۲
- الف- سازوکار فشار تقاضا ۸۲
- (۱) بخش مالی ۸۲
- (۲) بخش پولی ۸۳
- ب- سازوکار فشار هزینه ۸۵
- (۱) نرخ ارز ۸۶
- (۲) عوامل طرف تقاضای ارز ۸۶
- (۳) عوامل طرف عرضه ارز ۸۷
- (۴) بخش‌های تولیدی و بازار ۸۸

- ۴- مرور وقایع مشاهده شده (آثار تورمی) تحریم‌ها ۸۹
- الف- عملکرد (وقایع) بخش مالی ۸۹
- ۱) منابع درآمدی دولت ۸۹
- ۲) مخارج عمومی دولت ۹۲
- ب- عملکرد (وقایع) بخش پولی ۹۳
- ۱) نقدینگی ۹۳
- ۲) پایه پولی و اجزای آن ۹۴
- ۳) خالص بدهی بخش دولتی به بانک مرکزی ۹۵
- ۴) بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی ۹۵
- ج- خریب فزاینده ۹۶
- د- تغییرات نرخ ارز ۹۶
- ۵- تجربه سیاست ارزی (سی پولی، ارزی) سال ۱۳۹۱ برای کاهش آثار تورمی تحریم‌ها ۹۸
- الف- پیش بینی نرخ ارز ۹۸
- ب- مدیریت بودجه دولت ۹۹
- ج- مدیریت نقدینگی ۹۹
- د- مدیریت بازار ارز ۱۰۰
- ۶- درس‌ها و توصیه‌های پولی، مالی و ارزی برای کاهش آثار تورمی تحریم‌ها ۱۰۲
- الف- راهکارهای مالی ۱۰۲
- ب- راهکارهای پولی ۱۰۳
- ج- راه کارهای ارزی ۱۰۳
- کتاب‌شناسی بخش اول ۱۰۴
- بخش دوم- اقتصاد مقاومتی ۱۰۷
- گفتار اول: ضرورت اقتصاد مقاومتی (از وضعیت موجود تا وضعیت مطلوب) ۱۰۷
- وضعیت موجود اقتصاد ملی ۱۰۷
- ۱- نفتی بودن اقتصاد ۱۰۷
- تبعات منفی نفتی بودن اقتصاد ۱۰۸
- ۲- دولتی بودن اقتصاد ۱۱۱
- تبعات منفی دولتی بودن اقتصاد ۱۱۱

۱۱۳.....	نتیجه کلی وضعیت موجود.....
۱۱۴.....	وضعیت مطلوب اقتصاد ملی.....
۱۱۵.....	۱- مردم بنیانی.....
۱۱۹.....	۲- دانش بنیانی.....
۱۲۱.....	اقتصاد مقاومتی (وضعیت مطلوب).....
۱۲۳.....	گفتار دوم: امکان پذیری اقتصاد مقاومتی (ظرفیت های ملی).....
۱۲۳.....	بخش کشاورزی.....
۱۲۳.....	جایگاه کشاورزی در ارزش های راهبردی.....
۱۲۵.....	ظرفیت های بخش کشاورزی.....
۱۲۷.....	۱- منابع و تولید.....
۱۳۰.....	۲- ارزش افزودن و صادرات.....
۱۳۱.....	۳- وابستگی اندک به سرمایه گذاری.....
۱۳۲.....	۴- نقش بازاریابی در بهای صادرات.....
۱۳۴.....	تطابق ظرفیت های بخش کشاورزی با اقتصاد مقاومتی.....
۱۳۴.....	۱- اتکا به مردم.....
۱۳۵.....	۲- متناسب با نیازهای جامعه.....
۱۳۷.....	۳- درونزا بودن.....
۱۳۸.....	۴- برونگرا بودن.....
۱۳۹.....	۵- دولتی نبودن.....
۱۴۰.....	۶- دانش پایه بودن.....
۱۴۲.....	۷- عدالت محور بودن.....
۱۴۴.....	۸- همیشگی بودن.....
۱۴۵.....	رویکردهای مدیریتی اقتصاد مقاومتی در بخش کشاورزی.....
۱۴۷.....	نتیجه گیری.....
۱۵۰.....	تجارت خارجی.....
۱۵۲.....	زبان های اقتصاد تک محصولی.....
۱۵۴.....	ظرفیت های بلا استفاده.....
۱۵۴.....	الف- بخش معدن.....
۱۵۷.....	ب- بخش گردشگری.....

۱۶۰	پ- بخش صنایع دستی
۱۶۲	ت- بخش ترانزیت
۱۶۴	ث- خدمات فنی - مهندسی
۱۶۶	ج- ظرفیت‌های دانش‌بنیان
۱۶۸	چ- ظرفیت‌های سرمایه انسانی
۱۶۹	نتیجه‌گیری و راه کار
۱۷۰	کتاب‌شناسی بخش دوم
۱۷۹	بخش سوم: نقش راه پیاده‌سازی و اجرای اقتصاد مقاومتی
۱۷۹	گفتار اول: مسئله شناسی در سیاست‌های کلی نظام
۱۸۷	گفتار دوم: نقشه راه مبنای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی
۱۸۷	۱- فرایند نقشه راه مبنای
۱۸۹	۲- نقشه راه مبنایی
۱۹۵	گفتار سوم: نقشه راه برنامه‌ای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی
۱۹۵	۱- فرایند نقشه راه برنامه‌ای
۱۹۵	۲- نقشه راه برنامه‌ای
۱۹۵	گام یکم: تعیین مؤلفه‌ها
۱۹۶	گام دوم: تعیین جنس مؤلفه‌ها
۲۰۲	گام سوم: تعیین روابط بین مؤلفه‌ها
۲۰۲	گام چهارم: تعیین سلسله‌مراتب اهداف
۲۰۵	گام پنجم: کنترل صحت یافته‌ها
۲۰۶	نتیجه نهایی نقشه برنامه‌ای
۲۱۸	گفتار چهارم: نقشه راه نهادی سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی
۲۱۸	۱- فرایند نقشه راه نهادی
۲۲۲	۲- نقشه راه نهادی
۲۲۴	تبیین گام‌های اجرایی نقشه راه نهادی
۲۲۴	گام نخست در نقشه راه نهادی؛ تحلیل ذی‌نفعان حوزه
۲۲۴	(۱) شناسایی و تحلیل ذی‌نفعان
۲۲۶	(۲) تقویت ذی‌نفعان گروه اول (ذی‌نفعان همراه)

۲۲۶.....	۳) مدیریت ذی‌نفعان گروه دوم (رانت جویان، گروه‌های فشار و ...)
۲۲۷.....	گام دوم: فرهنگ‌سازی، مشارکت و گفتمان سازی
۲۲۷.....	۱) تقویت فرهنگ جهادی.....
۲۲۸.....	۲) تبیین ابعاد اقتصاد مقاومتی و تبدیل آن به مطالبه عمومی
۲۲۹.....	گام سوم: جلب مشارکت ذی‌نفعان و توزیع وظایف
۲۲۹.....	۱) نهادسازی برای فراهم آوردن زمینه حضور و جلب مشارکت مؤثر ذی‌نفعان
۲۳۲.....	۲) جمع‌بندی و بهره‌برداری از نظرات ذی‌نفعان و توزیع وظایف
۲۳۷.....	گام چهارم: اصلاح ترتیبات نهادی.....
۲۳۸.....	۱) ایجاد قاعده‌های متناسب با توسعه اقتصاد مقاومتی.....
۲۳۹.....	گام پنجم: اصلاح ساختارهای مادی.....
۲۳۹.....	۱) تشکیل گروه‌های کارشناسی.....
۲۳۹.....	۲) اصلاح دستورالعمل‌ها و بخش‌نامه‌ها.....
۲۴۰.....	گفتار پنجم: نقشه جامع و تولید محتوا.....
۲۴۵.....	کتاب‌شناسی بخش سوم.....
۲۴۷.....	بخش چهارم- برخی زمینه‌های اقدام در اقتصاد مقاومتی.....
۲۴۹.....	گفتار اول: تولید داخلی.....
۲۴۹.....	۱- بخش کشاورزی و منابع طبیعی.....
۲۵۰.....	الف- قابلیت بخش کشاورزی در اشتغال‌زایی.....
۲۵۰.....	ب- ظرفیت بخش کشاورزی و منابع طبیعی در تحقق توسعه فقرزدایی و عدالت محور.....
۲۵۱.....	ج- زودبازده‌تر بودن سرمایه‌گذاری.....
۲۵۱.....	د- بالاتر بودن بهره‌وری سرمایه در بخش کشاورزی.....
۲۵۲.....	هـ- قابلیت پیوند بخش کشاورزی و منابع طبیعی با بخش خدمات و صنعت.....
۲۵۲.....	و- توان بالای توسعه طبیعت‌گردی و گردشگری کشاورزی.....
۲۵۲.....	۲- توانمندی مناسب توسعه صنایع کاربر و دارای ارزش افزوده بالا.....
۲۵۲.....	الف- ارائه کارکردهای چندگانه اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی.....
۲۵۳.....	۱) کنترل مهاجرت.....
۲۵۳.....	۲) مزیت نسبی جهانی.....
۲۵۴.....	ب- سیاست‌های نامناسب در بخش کشاورزی.....

- ۲۵۴..... (۱) برآورد کمتر از حد واقعی نقش بخش کشاورزی
- ۲۵۴..... (۲) عدم ایجاد فضای مناسب برای بهره‌برداری از توانمندی‌های بخش کشاورزی و منابع طبیعی
- ۲۵۴..... (۳) حمایت ناکافی از تولیدکننده
- ۲۵۵..... (۴) سرمایه‌گذاری به‌شدت پایین در بخش کشاورزی
- ۲۵۵..... ج- نتیجه‌گیری
- ۲۵۷..... د- پیشنهادها
- ۲۵۸..... ۳- تجارت خارجی
- ۲۵۹..... الف- صنعت خودرو
- ۲۵۹..... ۱) جایگاه صنعت خودرو در ایران
- ۲۶۰..... (۲) شرایط فعلی - سهم بر صنعت خودروی ایران
- ۲۷۲..... (۳) جمع‌بندی و ارائه اهداف و پیشنهادهای
- ۲۷۵..... گفتار دوم: مدیریت واردات
- ۲۷۶..... ۱- اولویت‌های پسا تحریم
- ۲۷۷..... ۲- مدیریت واردات: ضرورت‌ها، ابزارها، اجراء سیاست
- ۲۷۷..... الف- ترسیم وضعیت واردات در اقتصاد ایران
- ۲۷۸..... ب- پیامدهای روند کنونی واردات
- ۲۷۸..... ج- اهداف مدیریت واردات
- ۲۷۹..... د- ابزارهای مدیریت واردات
- ۲۷۹..... (۱) محدودیت‌های غیر تعرفه‌ای
- ۲۷۹..... (۲) محدودیت‌های تعرفه‌ای
- ۲۸۰..... (۳) تعدیل نرخ ارز
- ۲۸۰..... هـ- راهبرد سیاستی برای مدیریت واردات
- ۲۸۰..... (۱) علت وضعیت نگران‌کننده واردات چیست؟
- ۲۸۲..... (۲) راهبرد سیاستی مدیریت واردات در اقتصاد ایران
- ۲۸۶..... گفتار سوم: اقتصاد دانش‌بنیان
- ۲۸۶..... ۱- اقتصاد دانش‌بنیان
- ۲۸۹..... الف- ارکان اقتصاد دانش‌بنیان از منظر بانک جهانی
- ۲۸۹..... ب- تجربیات کشورهای کمتر و بیشتر توسعه‌یافته در توسعه اقتصاد دانش‌بنیان

- ج- تجربیات کشورهای بیشتر توسعه یافته ۲۹۰
- نخست- سیاست‌های توسعه اقتصادی دانش‌بنیان در کشور آمریکا ۲۹۰
- دوم- سیاست‌های توسعه اقتصادی دانش‌بنیان در کشور ژاپن ۲۹۰
- د- سیاست‌های توسعه اقتصاد دانش‌بنیان در کشورهای کمتر توسعه یافته ۲۹۱
- نخست- سیاست‌های توسعه اقتصاد دانش‌بنیان در کشور سنگاپور ۲۹۱
- دوم- سیاست‌های توسعه اقتصادی دانش‌بنیان در کشور تایوان ۲۹۲
- ۲- سرمایه‌گذاری مخاطره پذیر ۲۹۳
- الف- شرکت‌های (د-ندوق‌های) سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر در ایران ۲۹۴
- ۱) صندوق‌های محدود به یک حوزه مشخص ۲۹۵
- ۲) صندوق‌هایی که یک یا چند صنعت مشخص محدود نمی‌شوند ۲۹۵
- گفتار چهارم: انتقال فناوری** ۲۹۷
- ۱- بررسی روش‌های انتقال دانش فناوری ۲۹۷
- ۲- روش‌های اکتساب فناوری ۲۹۸
- ۳- فرایند انتقال فناوری ۲۹۸
- ۴- مراحل انتقال فناوری ۲۹۹
- ۵- انتخاب و کسب فناوری ۳۰۰
- ۶- روش‌های انتقال فناوری: اهمیت دانش ضمنی مدل‌ها ۳۰۰
- ۷- قراردادهای انتقال فناوری ۳۰۲
- ۸- جذب و انطباق فناوری (بومی‌سازی فناوری) ۳۰۲
- ۹- عدم بومی‌سازی، یکی از دلایل اصلی ناموفق بودن فرایند انتقال فناوری ۳۰۴
- ۱۰- مهم‌ترین دلایل عدم توفیق مؤسسات تحقیق و توسعه در بومی‌سازی فناوری‌ها-ی وارداتی ۳۰۴
- ۱۱- انتشار فناوری ۳۰۵
- ۱۲- موانع انتقال فناوری ۳۰۵
- ۱۳- راهکارها ۳۰۶
- ۱۴- نتیجه‌گیری ۳۰۷
- گفتار پنجم: مبارزه با قاچاق** ۳۰۹
- ۱- وضعیت قاچاق کالا در ایران ۳۰۹
- ۲- بررسی عوامل اساسی در شکل‌گیری پدیده قاچاق در کشور ۳۱۰
- الف- معیوب بودن ساختارهای تجاری ۳۱۱

- ۱) قاچاق سوخت ۳۱۳
- ۲) قاچاق سیگار ۳۱۳
- ۳) قاچاق پوشاک ۳۱۴
- گفتار ششم: بهره‌وری انرژی ۳۱۶**
- ۱- وضعیت بهره‌وری انرژی در ایران ۳۱۶
- الف- شدت انرژی در اقتصاد ایران ۳۱۶
- ۲- بهره‌وری انرژی در اقتصاد مقاومتی ۳۱۸
- الف- کاهش شدت مصرف انرژی و خروج از رکود تورمی ۳۱۹
- ب- کاهش شدت مصرف انرژی و سیاست‌های کلی «محیط‌زیست» ۳۲۰
- ج- کاهش شدت مصرف انرژی و افزایش رقابت‌پذیری ۳۲۰
- د- کاهش شدت مصرف انرژی و افزایش ذخایر راهبردی انرژی و صادرات انرژی ۳۲۱
- ه- آمایش سرزمین، شدت انرژی و رقابت منطقه‌ای ۳۲۲
- ۳- ظرفیت‌های طبیعی ایران در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر ۳۲۳
- ۴- راهبردهای تطبیقی برای ایران در حوزه اقتصاد مقاومتی ۳۲۵
- گفتار هفتم: بنگاه‌های کوچک و متوسط ۳۲۷**
- ۱- بنگاه‌های کوچک و متوسط: اهمیت و جایگاه ۳۲۷
- ۲- اهمیت بنگاه‌های کوچک و متوسط در اقتصاد ۳۲۹
- ۳- نقش و تجربه دولت‌ها در تقویت بنگاه‌های کوچک و متوسط ۳۳۰
- الف- ایجاد فضای مناسب برای رشد بنگاه‌های کوچک و متوسط ۳۳۱
- ب- افزایش قدرت رقابت بنگاه‌های کوچک و متوسط ۳۳۲
- ج- برنامه‌های جامع برای همکاری بنگاه‌های کوچک و متوسط با صنایع بزرگ ۳۳۳
- د- حمایت از صادراتی شدن بنگاه‌های کوچک و متوسط ۳۳۴
- ۱) مؤسسه توسعه صنایع کوچک و متوسط مالزی ۳۳۵
- ه- ملاحظات حمایتی بنگاه‌های کوچک و متوسط ۳۳۸
- ۴- تأمین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط در راستای اقتصاد مقاومتی ۳۴۱
- ۵- روش‌های تأمین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط ۳۴۳
- الف- منابع تأمین مالی خصوصی ۳۴۴
- ب- تأمین مالی از طریق استقراض (بدهی) ۳۴۵
- ج- تأمین مالی از طریق بازار سرمایه (سهام) ۳۵۰

- د- تأمین مالی از منابع داخلی ۳۵۲
- ه- لیزینگ یا اجاره به شرط تملیک ۳۵۲
- ز- تبدیل به اوراق بهادارسازی ۳۵۴
- ح- تأمین مالی زنجیره‌ای ۳۵۵
- ۶- مزایا و الزامات اجرای موفقیت‌آمیز زنجیره تأمین مالی ۳۶۱
- ۷- نتیجه‌گیری ۳۶۲
- کتاب‌شناسی بخش چهارم ۳۶۴

سخن‌ناشر

دانشگاه عالی دفاع ملی به‌عنوان سازوکاری علمی و سازمانی در توسعه‌ی ادبیات راهبردی و آموزش مدیران عالی کشور در حوزه‌ی مسائل راهبردی، دفاعی، امنیتی، با بهره‌گیری از بنیان‌ها و نظریه‌های بومی، درصدد تدوین راهبردهای تعالی‌بخش به‌منظور تحقق اهداف منبث از رسالت و مأموریت علمی خویش است.

این دانشگاه از مراکز علمی کلیدی و حساس در عرصه‌ی مسائل راهبردی است که از بدو تشکیل و راه‌اندازی آن پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی در صحنه‌ی آموزش مسائل دفاعی-مilitari و امنیتی به‌منظور کادرسازی متناسب با اهداف مقدس جمهوری اسلامی در ساحت دیران عالی کشوری و لشکری پیش‌قدم بوده و وظیفه‌ی خطیر خود در جهت آموزش فرماندهان دیران عالی‌رتبه کشور را سرلوحه‌ی تمامی برنامه‌ها قرار داده است. این امر هنگامی هم‌ترقی نماید که نگاهی پژوهشی و عمیق به پیرامون کشور، منطقه و جهان داشته باشیم؛ چراکه با ظهور تهدیدات نوین در عرصه‌ی بین‌الملل، لزوم داشتن چنین کانونی برای به‌هنگام نگاه داشتن مدیران عالی و فرماندهان نظامی کاملاً ملموس خواهد بود. از سوی دیگر ایده‌ی ایجاد بدنی بزرگ موجب می‌شود تا این تلاش و تعهد موجب توسعه‌ی همکاری‌ها و ترغیب سازمانی گردد که برای پیروی از این هدف متعالی و ایجاد تحول در برنامه‌ها و فعالیت‌ها، تولید رزومه ادبیات راهبردی را یاری نمایند.

با نگرش به این رویکرد و اهمیت موضوع، لزوم تولید و توزیع ادبیات راهبردی در دانشگاه که حاصل تلاش استادان و فرهیختگان متخصص در علوم راهبردی و دانش‌آموختگانی است که با نهایت تلاش و کوشش مدت زمان مفیدی از دوران زندگی خود را جهت فراگیری مفاهیم و اصول علوم راهبردی و تدوین رسالت علمی در دانشگاه طی نموده‌اند، نمایان می‌شود. در این راستا انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی در سه حوزه‌ی مدیریت راهبردی، دفاع ملی و امنیت ملی با اهتمام به برنامه‌ها و درج‌وجوب اهداف و مفاهیم عالیه نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و تدابیر رهبر معظم انقلاب اسلامی و فرماندهی کل قوا حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) سعی در انتقال مفاهیم و آموزه‌های خود به سطوح مختلف مدیران و ارکان جامعه داشته و در این بستر دست‌های پرتوانی که نیل به این اهداف را تسهیل می‌نمایند به گرمی می‌فشارد.

انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

پیشگفتار

گرچه در دهه‌های اخیر و به‌ویژه پس از بحران مالی ۲۰۰۸ شرق آسیا مقاومت‌سازی اقتصادی در ادبیات اقتصاد جهانی با عناوینی همچون «تاب‌آوری اقتصادی» و «کارایی انطباقی» در اندیشه نهادگرایان جدید مورد اشاره قرار گرفته است، با این وجود، اصطلاح «اقتصاد مقاومتی» با عمق مفهومی ویژه خود را، تنها باید به اندیشه اسلام ناب امام خمینی (قَدَس سِرُّه) و مقام معظم رهبری (دام عِزُّه) انتساب داد و برآمده از فرهنگ غنی انقلاب اسلامی و هم پیوند با فرهنگ مقاومت که از نوآوری‌های طلایی برآمده از تاریخ دفاع مقدس می‌باشد، دانست.

ضرورت پرداختن به اقتصاد مقاومتی، برطرف کردن چالش‌های اقتصادی ناشی از آسیب‌های داخلی و خصومت شیطان استکبار جهانی به سرکردگی آمریکا از یک سو و جهادی مقدس برای پی‌ریزی سنگ بنای یک نظام و الگوی اقتصادی الهام‌بخش برای همه ملل ستم دیده و تحت سيطرة در عصر حاضر، از سوی دیگر است. مقام معظم رهبری (دام عِزُّه) به طور مشخص اقتصاد مقاومتی را از سال ۱۳۸۹ مطرح فرموده و پس از ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در ۲۹ بهمن ۱۳۹۲، در بیانات متعدد «کیمیا» خود سعی در تبیین آن سیاست‌ها داشته و در جلسات با مسئولین نظام خواستار اجرایی کردن آنها شده‌اند. عدم بروز نتایج عملی روشن از اجرایی شدن سیاست‌های مذکور موجب گردید که سال ۱۳۹۵ را ایشان «سال اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل» نام‌گذاری نموده و در فرمایشات نوروزی در غرم مطهر رضوی اولویت‌های ده‌گانه‌ای را برای اقدام و عمل معرفی فرمایند. این کتاب، تأثیر اهمیت اجرای سیاست‌های مذکور و نیز اولویت‌های تعیین شده به رشته تحریر درآمده است تا سهم اندکی از رسالت دانشگاه عالی دفاع ملی را در پیشبرد این راهبرد مهم و اساسی ایفا نماید.

کتاب در چهار بخش سازمان‌دهی شده است. در بخش اول، از آنجاکه کارایی، طرح تحریم از میزان و شدت آسیب‌های داخلی متأثر است، مسئله‌شناسی آسیب‌ها و تحریم بررسی شده است. در بخش دوم، تلاش بر این بوده که ضرورت و امکان‌پذیری اقتصاد مقاومتی مورد بحث قرار گیرد. بخش سوم به نقشه راه پیاده‌سازی و اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در سطوح مبنایی، نهادی و برنامه‌ای با این توجه پرداخته است که به‌واقع، اقتصاد مقاومتی قبل از آن که یک نسخه اجرایی در پاسخ به مشکلات جاری اقتصاد ملی باشد یک چارچوب معرفتی برآمده از اندیشه اسلام ناب می‌باشد. در بخش چهارم، برخی زمینه‌های اقدام و عمل اقتصاد مقاومتی،

منطبق با بیانات شروع سال ۱۳۹۵ مقام معظم رهبری (دام عزه) در حرم مطهر رضوی مشتمل بر عناوین زنجیره‌های اقتصادی مزیت‌دار، تولید داخلی (بخش کشاورزی و منابع طبیعی، تجارت خارجی و صنعت خودرو)، مدیریت واردات (ضرورت‌ها، ابزارها و راهبرد سیاستی)، اقتصاد دانش‌بنیان، روش‌ها و فرایندهای انتقال اثربخش فناوری، مبارزه با قاچاق، بهره‌وری انرژی و نیز ظرفیت‌های حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر، بنگاه‌های کوچک و متوسط و روش‌های تأمین مالی آن‌ها مورد واکاوی قرار گرفته است.

آنچه لازم به ذکر است این‌که هدف از تهیه و چاپ این کتاب نشر یافته‌های مفید پژوهشی مرتبط با مسائل اقتصاد ملی جمهوری اسلامی ایران و کمک به گفت‌وگوهای سازنده و ارائه تصویر درست از اقتصاد مقاومتی بوده است و لذا از نتایج برخی مطالعات گروهی که در دانشگاه عالی دفاع ملی با مسئولیت نویسنده کتاب انجام شده و نیز از برخی مقالات برگزیده در کنگره ملی اقتصاد مقاومتی در سال ۱۳۹۲ که نویسنده در آن مسئولیت دبیر راهبردی کنگره را داشته است، با ذکر نام مؤلفین مستخرج شده و نیز از برخی تحقیقات انجام شده در مرکز اقتصاد مقاومتی دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام) به توسط نویسنده و یا با مسئولیت نویسنده انجام شده است بهره برده‌ایم. همچنین برخی گزارش‌های مفید دیگر با ذکر نام نویسندگان مربوطه مورد استفاده قرار گرفته است و سعی گردید در همه این موارد شرط امانت‌داری رعایت شود. باین‌وجود، مسئولیت کاستی‌ها بر دوش نویسنده است. خواهست دانشگاه عالی دفاع ملی در آماده‌سازی عاجل این کتاب چیزی از این مسئولیت نمی‌کاهد. در پایان از همه عزیزانی که در این کتاب از آثار آن‌ها استفاده شده قدردانی نموده و از همه بیانات احتمالی کتاب پوزش می‌طلبیم.